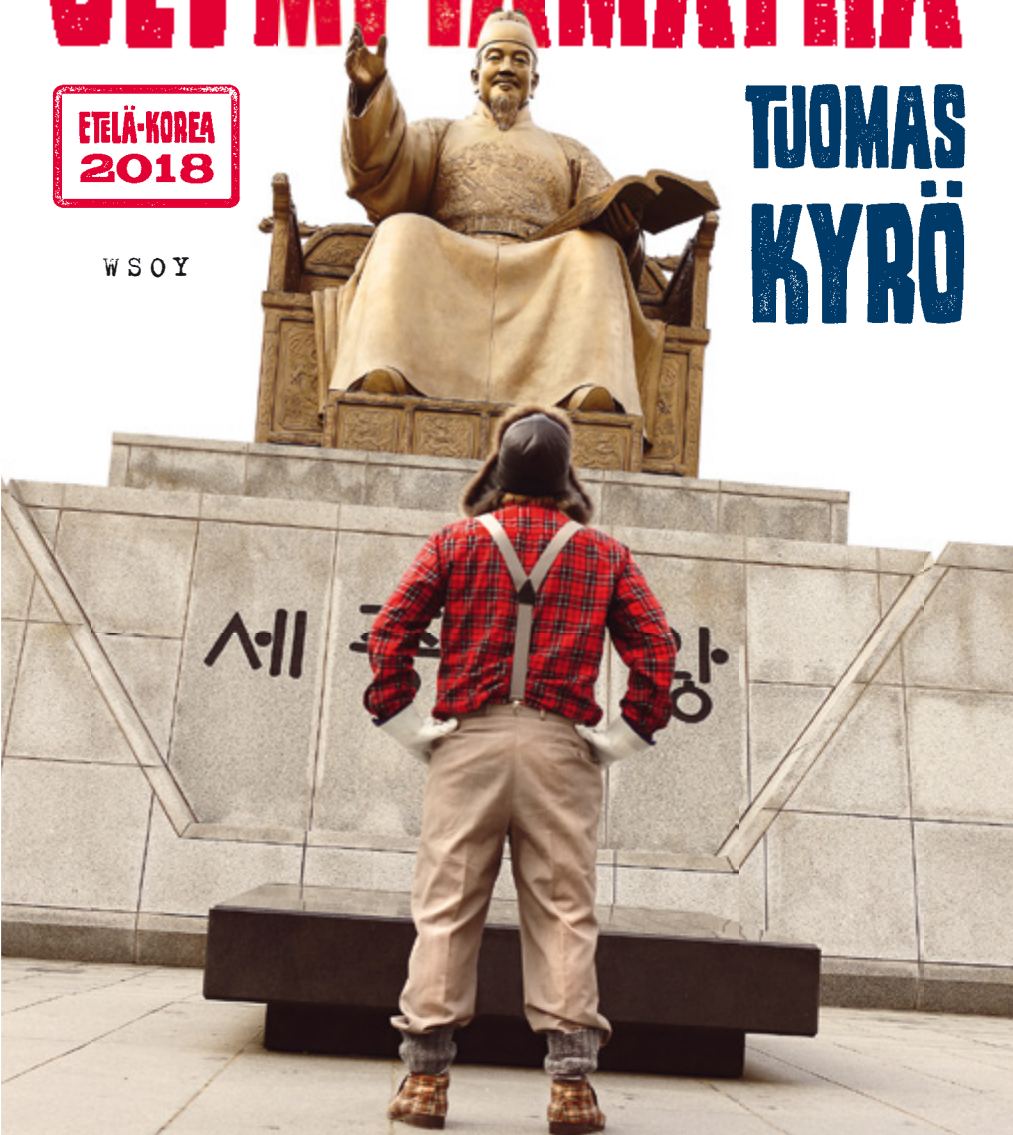

MIELENSÄPÄHOITTAJAN OLYMPIAMATKA

ETELÄ-KOREA
2018

WSOY

TUOMAS
KYRÖ

TUOMAS KYRÖ

**MIELENSÄPÄHOITTAJAN
OLYMPIAMATKA**

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ - HELSINKI

Graafinen suunnittelu ja kuvat Mika Tuominen

© Tuomas Kyrö 2017

ISBN 978-951-0-43070-5

Painettu EU:ssa

Olympian kisoissa ei tärkeintä ole
voitto, vaan osallistuminen. Voittoa
olennaisempaa elämässä on hyvä
kamppailu.

PIERRE DE COUBERTIN, OLYMPIKKO

Paljosta saan kiittää sitä,
jotta oon pitkänmatkanurheeliija.

On pitkäjänteessyyttä,
kurinalaasuutta ja
paineensietokykyä.

JUHA MIETO, AJATTELIJA

Joka tulee toiseksi olympialaisissa
pääsee hopealle. Joka tulee toiseksi
politiikassa pääsee unohduksiin.

RICHARD NIXON, POLIITIKKO

Antakaa rauhalle tilaisuus,
ei meillä muuta.

LENNONIN JOUNI, HIPPI

LIHAVA POIKA

Kyllä minä niin mieleni pahoitin, kun lapset saavat valtaa. Kauko-Aasiassa sijaitsee tämä Pohjoismaa, jota ovat viisikymmentäluvulta saakka hallinneet hymyilevät mutta vihaiset pikkumiehet sarkatakeissaan. Ne tykkäävät katsella marssivia sotajoukkoja suurilla toreilla. Kenraaleiden rintamuksessa riippuu kilo-kaupalla kunniamerkkejä. Kansallispukuinen rouva uutistenlukija kertoo itku silmässä ohjuskokeiden onnistumisista ja muun maailman vihamielisyydestä. Kansaa syö ruohoa ja myyränraatoja.

Asian ei pitänyt liittyä minuun millään tavalla, kunnes nuorempi pojantyttö kertoi saaneensa opiskelupaikan Soulista. Kysyin löytyykö semmoinen kylä Etelä- vai Pohjois-Pohjanmaalta, ja tuleehan hänestä agronomi. Likka kertoi, että Etelä-Koreaan on seitsemän tuhannen kilometrin matka.

Eikö oman maan maisterikoulut riitä, pakkoko on niin kauas lähteä. Likka sanoi olevansa vaihto-ohjelmassa ja että siellä on todella hyvä liiketalouden ja johtamisen linja. Koulun penkillä täytyy istua kaksi vuotta,

joiden aikana hän tuskin tulisi Suomeen ja halusi siksi soittaa minulle. Epäilin olevani siinä ajassa vainaa.

Kyllä on koulunkäynti muuttunut. Ennen varakkaimpien perheiden poikalapset saattoivat päästä opettajaseminaariin, me muut teimme mitä äitimme ja isämme olivat tehneet. Käänsimme peltoa, emme vieraankielisiä kuvittelukirjoja. Kerran vuosisadassa joku edistysihminen taikka puliukko sattui Tukholmaan taikka Hampuriin ja toi sieltä ajatuksia, jotka innostivat lättähattuja. Kyllä tarvittaisiin pellonkääntämisen opintokokonaisuus.

Likka pyysi kuuntelemaan edes hetken. Hän tahtoi opettaa minut käyttämään sylitelevision ohjelmaa, jonka välityksellä voisimme olla ilmaiseksi yhteydessä. Minulla oli ollut sivistyneeltä lättähatulta saamani laite ahkerassa käytössä viime vuodet. Siellä on nykyajan Pikkujättiläinen elikkä kaikki maailman tieto. Ja Lindin Arvin lukemia uutisia voi katsoa milloin vain.

Kyllä teki ilkeää päästää hänet yksinään maailman toiselle puolelle, mutta kuka nuorison liikkeet estää. Tänä päivänä kaikki ovat yhtä ja samaa aikaa ja paikkaa. Kun minä olin likan iässä, ei soiteltu ilmaisia puheluita. Jos oli asiaa, hiihdettiin naapuriin. Nyt näkkileivän kokeeseen laitteeseen mahtuu kaikki maailman tieto, numerot, kuvat ja jokaisen ihmisen turha mielipide. Tämän päivän kaksikymmenvuotiaalle koko Eurooppa on samankokoinen paikka kuin kotikylä oli minulle samassa iässä. Sysi-Suomea vastaakin sitten koko maailma. Helppo se on lähteä, kun osaa kielen, pystyy syömään

tikuilla ja vaihtamaan perunasta riisiin taikka panäänlehtiin. Menkää, menkää mutta tuokaa oppimanne taidot takaisin.

Yöllä ei tullut uni, ensimmäistä kertaa elämässäni. Ajattelin, että on ukkosta ilmassa, mutta syypää oli lihava poika. Hänen touhustaan oli kerrottu televisiossa ja radiossa viime aikoina päivittäin. Kun häntä katsoi tarkemmin, näki että samaan vartaloon on syntynyt koulussakiusaaja ja koulussakiusattu.

Keitin yökahvet ja paistoin perunat ja sanoin itselleni, että turha murehtia ennen kuin on aihetta murheeseen. Jos on nälkä, täytyy syödä. Jos on selkäkipu, täytyy mennä routaiseen maahan makaamaan. Jos on huoli lapsenlapsesta, täytyy hoitaa asia.

Muutaman viikon kuluttua likalta tuli naamapuhelu minun sylitelevisioni. Hän kertoi saaneensa naputuskoodin opiskelijapoksin lukkoon ja tutustuneensa heti monenmaalaisiin porukoihin.

Ameriikkalaisten hammastahnahymyä ei pidä uskoa. Väittävät auttavansa, oikeasti myyvät jotain. Likka lupasi pitää huolen itsestään ja ehdotti, etten tuomitsisi ennen kuin olen tavannut porukoita. Sanoin nähneeni niin monta Yhdysvaltain presidenttiä, gangsterielokuvaa ja Carl Lewis -nimisen pikajuoksijan, että todistusaineistoa löytyy.

Likan kertoessa suurkaupungin julkisesta liikenteestä, silmiini pisti taustalla näkynyt kyprokkilevyistä kyhätty seinä. Tapetit puuttuivat, naulankannat näkyivät. Kyllä pitää puupaneeli olla ihmisen asumuksessa.

Kirjasin asian muistivihkooni, jollaista pidän unoh tamissairauden varalta. Mikäli pääni pehmenee, niiltä riveiltä voi varmistaa nimeni, syntymäpaikan, suunnukkaiset ruoat ja sen, että uutiset on nähtävä. Olen myöskin merkinnyt oman tahtoni siitä kuinka pitkään on tar-

peen syöttää ja lääkitä, jos joudun lopullisesti vuoteeseen. Kolme päivää. Johtoja ei saa vetää seinästä, koska niitä ei pidä sinne edes laittaa.

Likka sanoi, että Koreanmaan ruoka oli erityisen maistuvaa, se sisälsi oikeassa suhteessa kasviksia ja eläintä. Kysyin saiko kaupasta punaista maitoa ja oli-ko taivaalla lennellyt pommeja taikka kaduilla näkynyt rynnäkkökiväärimiehiä. Likan mielestä Pohjois-Korean mölyämistä pidettiin paikan päällä enemmän huiputuksena kuin oikeana uhkana. Kimin suku oli piessyt suutaan vuosikymmenien ajan, heihin suhtauduttiin vähän niin kuin aina vihaiseen enomieheen.

Naapureiden ja diktaattorien kanssa täytyy olla tarkkana. Täytyy kuunnella mitä he tarkoittavat, ei sitä mitä he sanovat. Jos Kolehmainen lupaa palauttaa ruohonleikkurin huomenna, se tarkoittaa ettei hän palauta sitä koskaan. Jos diktaattori lupaa pitkää rauhan aikaa, se voi tarkoittaa huomista sotaa. Jos diktaattori uhoaa huomisella sodalla, se voi tarkoittaa suuria ongelmia kotimaassa.

Likka sanoi hyväksyvänsä vertaukseni ja että enemmän Etelä-Koreassa odotettiinkin seuraavan talven olympialaisia. Kyllä en ollut muistanut koko asiaa. Sehän tarkoitti sitä, että lihavan pojan uhkailu kohdistui myös moneen lupaavaan urheilijaan.

Kun istuin illalla kuulemaan Rönkää, uutislähetyksessä Ameriikan isopyllyinen, oranssinaamainen, moppitukkainen presidentti jatkoi lihavan pojan aloittamaa suukopua. Kielsin miestä televisioruudun läpi lähtemästä

mukaan nokitteluun. Uhoajat pitää viedä heti suurella porukalla saunan taakse, missä hierotaan rystystä päälakeen, napautellaan kipeästi käsivarteen ja jätetään viikoksi vedelle ja leivälle. Kun uho on laantunut, täytyy antaa mahdollisuus tulla mukaan porukoihin. Pois tönimällä kiukku vain kasvaa ja uhoaja vaihtaa nyrkit ensin pesäpallomailaan, sitten vetypommiin. Toinen vaihtoehto on saada järkipuheella diktaattori luopumaan tyhmyyksistä. Hänen luokseen pitäisi lähettää huumori-ihminen, niin kuin Tepon Jaakko tai Huovis-Veikko, koska vatsa kippurassa kikattava hullu ei aloita sotaa.

Ameriikan kahjo höpisi tulesta ja raivosta, ja hänestäkin huokui into päästä painamaan atominappia. Heille se on leikkikalua, vaikka oikeita leikkikaluja ovat käpylehmä, leppäkeihäs ja hyppynaru. Kyllä olisi turvallisempaa, jos herrat Kim ja Donald kisailisivat hyppynaruhyppelyssä.

Tapasin naapurin Kolehmaisena postilaatikoilla. Kysyin oliko hän seurannut niemimaan tilannetta. Kolehmaisesta mielestä Pohjois-Korea pitäisi kivittää vielä syvemmälle kivikaudelle kuin missä se jo sijaitisi. Kysyin mitä sellaisesta sanoisi Kiina, mitä Venäjän lyhytmittainen mies? Mitä tapahtuisi opintotenttiin lukevalle pojan tytarelle? Kuinka kävisi Suomen hiihtomaajoukkueelle, jääkiekkoilijoille, lököpöksylaskijoille? Tiesikö Kolehmainen kuinka lyhyt matka pohjoisen tykinsuusta on etelänaapurin pääkaupunkiin? On käyty kuussa, keksitty AIV-rehu ja kuvattu kolme Tuntemattoman sotilaan elokuvaversiota – minkä takia ei-mihinkään perustuvia

ongelmia ratkotaan ydinräjähdyksellä? Miksei järjellä? Pommi huono. Ruoka hyvä. Kidutus huono. Lämpö ja asumus hyvä. Kyllä ei jää se sota yhteen pommiin. Ero-
na kaikkiin aikaisempiin sotiin tämä jäisi viimeiseksi.

Kolehmaisesta mielestä minun ei pitäisi miettiä niin kaukaisia ja suuria asioita.

Kyllä ei ole lapsenlapsi koskaan kaukana.

Kyllä ei ole ihmiskunta suuri asia vaan jokaisen yksittäisen ihmisen kokoinen.

Kolehmainen toljotti minuun niin kuin olisin tyhmäkin ihminen. Lupasin lähettää kortin Etelä-Koreasta. Naapuri kysyi, tulinko juuri nyt hulluksi.

SÄÄNNÖT OLLA PITÄÄ

Kyllä minä niin mieleni pahoitin, kun tahallaan tehdään väärin. Aina joku kiilaa tai vaihtaa tyylää kesken kisan metsän siimeksessä tai hyppää vääränlaisella hyppypuvulla tai liian leveillä suksilla.

Säännöt on tehty noudatettaviksi. Ei tarvita tuomareita eikä juryja, jos ihmiset kantavat vastuun teoistaan. Semmoinen tämä apinalaji kuitenkin on, että aina etsii pientä etua itselleen. Maastohiihdossa, suurvaltapoliitikassa ja avioliitossa. Jotta tältä vältyttäisiin tulevaisuudessa, minä kirjasin ylös elämän ja maastohiihdon säännösten, jota voidaan laajentaa koskemaan myös yrityselämää ja maailman kriisialueita. Olen lähettänyt näistä kopiot Yhdistyneisiin kansakuntiin, Mietaan Juhalle, NATO:n pääsihteerille ja kaikkiin Suomen suurlähetystöihin.

- 1.) Älä puhise lähtöviivalla. Edessä on vielä kymmenen taikka viisikymmentä kilometriä. Näyttää pahalta lähikuvassa.*
- 2.) Älä varasta. Älä lähdössä äläkä harjoittelussa äläkä valintamyymälässä.*

- 3.) *Aloita täydellä vauhdilla vain, jos koko vuosi on mennyt harjoituksissa paremmin kuin sitä edeltäneessä elämässä.*
- 4.) *Ero syntyy ylämäessä. Elämässä, kestävyysshiidossa ja liikemaailmassa. Se, joka jaksaa lisätä vauhtia, kun nousukulma kasvaa, voittaa. Alamäkeen huonompiakin sujuttelija laskee nopeasti ja vaivatta.*
- 5.) *Älä juhli ennen maaliviivaa. Aina voi neuvostoliittolainen taikka mäkipylkköläinen tulla maaliviivoilla ohi.*
- 6.) *Kunnan lahjoittamalle tontille rakennat hirsitalon. Elementteihin älä usko, vaikka halvalla luvataan.*
- 7.) *Älä lähde politiikkaan. Lähde ladulle.*

KUUT VOOR JOOR HELT

Kyllä minä niin mieleni pahoitin, kun Oy Aero Ab:n lennolle ei myyty eläkeläislippua eikä seisomapaikkaa. Kysyin asiakaspalvelusta voiko maksaa käteisellä, ei sopinut sekään vaan puhelinääni kehotti minua hoitamaan varauksen kätevästi ATK-verkon kautta. Kyllä olisi kätevirtä hoitaa varaus Mannisen Mainioiden Matkojen kautta ja ajaa linjurikydyillä Venäjän halki Kauko-Aasiaan.

Varuaika määritetään matkan keston mukaan. Suora lento Soulin isolle kirkolle kestää yhdeksän tuntia, joten menin lentoasemalle kolmekymmentäkuusi tuntia ennen lähtöä. Mukani oli kolme termoksellista kahvea, ruumaan menevät pahvilaatikot ja vintiltä löytämäni matkalaukku. Veljeni oli käyttänyt sitä viisikymmentäluvulla, kylkeen liimatuissa tarroissa luki Tromssa, Norge ja Dresden, DDR. Hän oli enemmän maailmanihmisiä, minä en poistu kotoani kuin katsomaan emäntää terveyskeskuksen vuodeosastolle ja aikanaan pitkän mustan auton takaosassa.

Ajoin Helsinki-Vantaalle yöllä. On hiljaisempaa, kyllä ei Voortti Eskortti tykkää kulkea rekkojen, linjureiden ja kiihdyttäjien keskellä. Maalipinta on juuri kahdeksankymmentäluvulla uusittu. Pysäköintiasiat minä olin tutkinut etukäteen, jätin auton lähimmälle ilmaiselle parkkipaikalle josta oli vain kahdeksan kilometrin kävelymatka kentälle.

Lentokentällä aamuyö oli kuin päivä, monenlaisia porukoita liikkeellä. Kirjasin heidän touhunsa ruutupaperille.

Lentoonlähtevät:

- 1. Täyskiireiset porukat. Ihmisellä kaikki hieman hukassa. Korjaa kravattia, vetolaukun vetoketjua, etsii passia, puhuu nappikuulokkeeseen, juo happojuomaa samalla kertaa. Komeat on vaatteet, mutta ahdasta niiden sisällä.*

2. *Lomamatkalaiset. Pullea perhe puoliympyrässä. Lapset hierovat hipaisupuhelinta, äiti varmistaa että vyötäröä kiertävässä laukussa on passit. Isä katselee missä on baari. On kova jano, joka ei määränpäässäkään tyydyty.*
3. *Lentoemot ja kapteenit. Ryhdikkäissä riveissä, istuvissa puvuissa. Tietävät, että heidän sutinoistaan syntyy komeita, nättejä ja monikielisiä jälkeläisiä.*

Koneita lähti kummallisiin kolkkiin. Kuusamon tiesin, Oulussa olen käynyt ja Tukholmaan piti poikieni päästä risteilyaluksella. Hanoi kuulosti nuorisokieleltä, Toronto voisi sijaita Suomessa ja Pekingin porukat tarvitsivat jostain syystä hammaslääkärin kasvosuojat. Kaikkialle pääsee nopeasti ja halvalla, koska on nähtävä uusi maa jossa on ne samat asiat kuin siellä mistä lähti. Kirkkopytinki, luonnonmaisema, kansalliset erityispiirteet ja nakkisämpylíkioski. Kuuma tulee, vaatteet on vääränlaiset, ripulilääke unohtui eikä matkavakuutus korvaa. Kameralle mahtuu miljoona kuvaa, joita ei koskaan ehditä katsoa, koska täytyy jo suunnitella uutta matkaa.

Kaksi tuntia ennen koneen lähtöä minä vein matkatavarat tiskille. Virkailija tutki pahvilaatikoiden kestävyyttä, vaikka ne oli monella solmulla varmistettu.

Hän tulosti viivakoodiliuskan ja kysyi oliko siellä syytintä tai tulitikkuja. Miksi olisi ollut? Näytinkö tupakkiukolta? Kyllä en ole. Lopetin vuosikymmeniä sitten. Laatikoissani oli perunoita, ruisleipää, piimää, omat lakanat ja muutamia henkilökohtaisia tarvikkeita kuten

partatuoksute. Joululahja, avaamaton, odottanut oikeaa hetkeä vuodesta seitsemänkymmentä ja kahdeksan.

– Perunoita?

Totta kai perunoita, en kai minä riisiä riisimaahan vie. Maailman paras lajike, Pirjon peruna joka saataisiin kasvamaan myös Etelä-Korean olosuhteissa. Virkailija ei vastannut, ojensi vain passin ja paperilapun ja opasti kohti turvatarkastusta.

Jonotin nauhoista tehdyillä väylillä. Isossa joukossa on monenlaisia hajuja. Valkosipuli, partavesi, hammaskivi, purukummi, hiki ja niiden kaikkien yhdistelmä: Tuuppais-Kalevi.

Juuri kun olin astumassa karmeista sisään, turvapoika astui eteeni. Hän pyysi nostamaan käsimatkatavat hihnalle ja kysyi oliko mukanaani elektronisia laitteita tai nesteitä.

Litra piimää ja hipaisutelevisio.

Nesteet piti kuljettaa korkeintaan sadan millilitran purkeissa.

Sekö piimän vaarallisuus muuttuu, kun avaan purkin ja kaadan sen kymmeneen pieneen purkkiin? Turvapoika sanoi noudattavansa vain ohjeita. Hän antoi minulle muovipurnukoita, jotka valutin täyteen. Kysyin saako nyt liikkua. Turvapoika osoitti lakkiani. Kysyin kuka korvaa, jos läpivalaisusäteet tuhoavat lakkini? Aero Oy, Vinnavia? Hakevatko uuden lakin Leningraadista, jota ei enää ole, eikä sitä kadunkulman Sergeitä, jolta lakkini ostin. Poika teki selväksi, että en pääse jatkamaan matkaani mikäli kieltäydyn tottelemasta, yleisen turvallisuuden vuoksi.

Kysyin oliko minusta iso tiedosto etsivän keskusrikospoliisin arkistoissa? Kerran pikkunatuna nappasin päärynän kartanon mailta, joudunko siitä tutkintavankeuteen. Turvapoika siirtyi katsomaan röntkeninäytöltä mitä lakkini sisällä oli, vaikka sehän riippuu ainoastaan siitä kenen päässä lakki on.

Laitoin läpäisylaitteesta vapautuneen lakin päähäni ja hengitin syvään. Muistutin turvapoikaa, että tämä ei ollut kummankaan meidän vika vaan itsensä räjäyttäjien. Joku pököpäinen nuori mies kaappaa kuusitoista vuotta sitten koneen, lentää sen päin lasitorneja ja luulee pääsevänsä peuhaamaan neitsyiden kanssa. Tämän vuoksi nuoren miehen on tarkistettava vanhan miehen lakkia, on kaadettava piimää purkkeihin ja hermostuttava. Turvapoika nyökkäsi, antoi kevyen hymyn ja luvan jatkaa matkaani.

On tiedettävä paikkansa miljoonien joukossa. Linnutkin tietävät, katso varisparvea. Eivät ne toisiinsa törmäile. Seuraavan passintarkastuksen porukat olivat nimittäin Kauko-Aasiasta ja heidän jononsa liikkui hitaasti, epä-määräisesti mutta varmasti. Siellä on ihmisiä niin kuin meillä metsässä puita, varmasti yksi oppii toista väis-tämään.

Piti näyttää passia koneelle. Sen jälkeen portit au-kesivat ja astuin jonkinlaiseen karsinaan jossa minua toljotti televisioruudusta oma naama. Näytöllä luki oh-jeita, joita en siltä etäisyydeltä nähnyt. Käskin konetta puhumaan kovalla äänellä ja selkeästi, koska en ole tot-tunut vakuuttelemaan hedelmävaaoille kuka olen ja mi-hin olen menossa.

Mitään ei tapahtunut vaikka yritin karsinasta eteen-ja taaksepäin ja sanoin kovalla äänellä olevani minä itte enkä kukaan muu. Hetken kuluttua vierasta kieltä pu-hunut nuori neiti tarjosi porttien ulkopuolelta apuaan. Hän näytti, että pitää laittaa selkä seinään kiinni ja ot-taa lakki päästä. Näytössä pyöri tiimalasi, joka on var-

신화적인 노인이 한국으로 여행하다.

Korean niemimaalla on Miелensäpahoittajan lapsenlapsi, ydinasekriisi ja tulevat olympialaiset. Lapsenlapsen opiskelijahuone on paneloitava. Lihavalta pikkupojalta näyttävä diktaattori rauhoitettava. Vain yksi mies kykenee tähän kaikkeen.

Miелensäpahoittajan olympiamatka vie päähenkilönsä kaukaisimpaan todellisuuteen, mutta sieläkin ihmisten väliltä löytyy yhteys. Miелensäpahoittajan kaltaisia vanhoja jääriä löytyy maailman jokaisesta kolkasta. Ja jokaisessa maassa on oma perunansa ja oma maastohihtonsa. Koreassa ne vain sattuvat olemaan riisi ja pikaluistelu.

Miелensäpahoittajan olympiamatka on poikkeuksellinen teos, joka julkaistaan lähes samanaikaisesti Etelä-Koreassa ja Suomessa.

”Romaanihenkilö vie luojansa mitä kummallisimpiin paikkoihin. Lähdimme Etelä-Koreaan päivittämään *Miелensäpahoittajan hiihtokirjaa*, tulimme takaisin kustannussopimuksen ja uuden tarinan kanssa, joka kylläkin sisältää merkittäviä jäämiä hiihtokirjasta.” – TUOMAS KYRÖ

	 9 789510 430705
www.wsoy.fi	84.2 ISBN 978-951-0-43070-5

KYLLÄ ON
ELIPATTAVAA

